

30 lipca 2025 r.

Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych
Al. J. Ch. Szucha 23
00-580 Warszawa

Ref: IOR 40/0115/2025

**List w sprawie 80. sesji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów
Zjednoczonych**

Szanowny Panie Premierze,

Zwracamy się do Pana w związku z nadchodzącą 80. sesją Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych i apelujemy o zapewnienie, aby Polska z oddaniem i determinacją podjęła konkretne, wymierne działania zapewniające wsparcie praw człowieka i przestrzeganie prawa humanitarnego w każdej sytuacji, w szczególności w tych przypadkach, kiedy ludność cywilna każdego dnia jest pozbawiana podstawowych praw i godności.

80. rocznica powstania ONZ przypada na czasy pełne wyzwań. Na świecie toczą się liczne konflikty zbrojne, Izrael dokonuje ludobójstwa na ludności palestyńskiej w Strefie Gazy, a międzynarodowe struktury ONZ powołane by strzec pokoju i bezpieczeństwa, w szczególności Rada Bezpieczeństwa, pokazują swoje ograniczone znaczenie i polityczną słabość, podważając tym samym wiarygodność wartości, których przestrzeganie zostało zagwarantowane w Karcie Narodów Zjednoczonych. Apelujemy, aby podczas swojego przemówienia osoba reprezentująca Polskę wprost wezwała do natychmiastowego zakończenia ludobójstwa Palestyńczyków w Strefie Gazy, którego dopuszcza się Izrael i dała jasny sygnał, że dalsze milczące przyzwolenie czyni nas współwinnymi zbrodni. Żądanie natychmiastowego zawieszenia broni i bezwarunkowego zniesienia bezprawnej blokady Strefy Gazy przez Izrael musi być wyraźne i jednoznaczne. Wzywamy Polskę do zdecydowanego zaangażowania w zakresie pilnego wypełnienia przez wszystkie państwa swoich obowiązków międzynarodowych i wstrzymania wszelkich dostaw broni i urządzeń monitorujących oraz wsparcia

wojskowego dla Izraela, a także wstrzymania wszelkich dostaw i wymiany handlowej, które są powiązane, bądź przyczyniają się do ludobójstwa, nielegalnej okupacji terytorium Palestyny i systemu apartheidu wymierzonego w ludność palestyńską, przeprowadzanych przez Izrael.

Innym ważnym tematem, który z pewnością zdominuje rozmowy 80. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ jest wieloaspektowy kryzys finansowy, z którym mierzy się organizacja. W marcu Sekretarz Generalny António Guterres przedstawił inicjatywę "UN80", której celem jest zapewnienie, aby organizacja efektywnie wykorzystując ograniczone zasoby pozostała skuteczna i odpowiadała na potrzeby osób, dla których działa. W tym samym czasie zaczęły docierać informacje, że Stany Zjednoczone niemal całkowicie zaprzestaną dalszego finansowania ONZ. Zmiany strukturalne w organizacji i konsolidacja zadań muszą zostać przeprowadzone z uwzględnieniem nadrzędnej roli praw człowieka wewnątrz systemu. Reforma nie może przyjmować szablonowych rozwiązań. Sytuacja wymaga przemyślanej odpowiedzi, która dostosuje do potrzeb i wzmocni ONZ.

Na 80. Zgromadzeniu Ogólnym ciąży również odpowiedzialność by razem z Radą Bezpieczeństwa zorganizować procedurę wyboru i mianowania nowego Sekretarza Generalnego, który zastąpi António Guterresa, gdy jego druga kadencja dobiegnie końca 31 grudnia 2026 r. Wśród państw członkowskich zdaje się przeważać przekonanie, że nadszedł czas, aby po raz pierwszy w historii ONZ to kluczowe stanowisko objęła kobieta. Za niezwykle istotne należy uznać zapewnienie przejrzystej procedury wyboru osoby sprawującej mandat, gwarantującej jej inkluzyjność i rzeczywisty udział społeczeństwa obywatelskiego.

Mając na uwadze opisane wyżej wyzwania, bardziej niż kiedykolwiek wcześniej konieczne jest, aby obrady i decyzje podjęte przez 80. Zgromadzenie Ogólne odzwierciedlały w progresywnym ujęciu zasady i standardy zawarte w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i innych normach międzynarodowego prawa praw człowieka i pokazywały prawdziwe zaangażowanie państw członkowskich w ochronę praw każdej osoby.

W tym kontekście, Amnesty International wzywa rząd Polski, aby stanął po stronie ofiar i pokrzywdzonych naruszeniami praw człowieka, a także tych którzy niestrudzenie działają na rzecz ochrony tych praw. Apelujemy by rząd Polski poparł inicjatywy, które odpowiadają na naruszenia praw człowieka. Zachęcamy polski rząd do wyrażenia takiego podejścia w przemówieniach w trakcie 80. sesji i do efektywnego działania we współpracy z pozostałymi państwami członkowskimi w odpowiedzi na informacje dotyczące praw człowieka dostarczone nie tylko przez agendy ONZ, ale też inne wiarygodne źródła.

Zachęcamy Polskę do zabrania głosu w sprawie trudnej sytuacji z jaką mierzą się obrońcy i obrończynie praw człowieka i podkreślenia ich znaczącej roli oraz prawa do działania na rzecz promocji i ochrony praw człowieka w sposób wolny od prześladowań, represji i strachu. Zachęcamy także do poruszenia problematyki kurczącej się

przestrzeni dla działań społeczeństwa obywatelskiego, zarówno wewnątrz ONZ, jak i w wielu krajach na świecie. Apelujemy także o zapewnienie dostępu i możliwości udziału społeczeństwa obywatelskiego w pracach ONZ bez jakichkolwiek przeszkód i ograniczeń.

Podsumowując, apelujemy, aby działania Polski podczas tegorocznej sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ odzwierciedlały zdecydowane zaangażowanie na rzecz praw człowieka i we współpracy z innymi rządami prowadziły do:

- Aktywnego udziału w procesie „UN80” i obrony integralności systemu praw człowieka, w tym poprzez istotne zwiększenie nakładów na organy i mechanizmy ochrony praw człowieka, w sposób jasny, zrównoważony i wymierny.
- Zaproponowania kroków zmierzających do wzmocnienia Rady Praw Człowieka i zwiększenia jej zdolności do szybkiego, skutecznego i efektywnego reagowania na liczne wyzwania w zakresie praw człowieka.
- Wezwania do zakończenia ludobójstwa Palestyńczyków, którego dopuszcza się Izrael w Strefie Gazy, zdecydowanego zaangażowania się wszystkich państw w wypełnienie swoich międzynarodowych zobowiązań i wstrzymania sprzedaży broni Izraelowi, a także zakazania handlu z nielegalnymi osiedlami budowanymi na terytorium Palestyny, które przyczyniają się do dalszego podsycania konfliktu.
- Zapewnienia, aby procedura wyboru i mianowania nowego Sekretarza Generalnego ONZ była przejrzysta i sprawiedliwa oraz aby społeczeństwo obywatelskie miało konkretne i realne możliwości uczestniczenia w tym procesie, wyrażania opinii i zadawania pytań kandydatom.
- Zapewnienia, aby rezolucje krajowe i tematyczne przedstawiane w Trzecim Komitecie Zgromadzenia Ogólnego i na sesjach plenarnych zawierały zdecydowane postanowienia w zakresie praw człowieka.
- Skłonienia Zgromadzenia Ogólnego do poparcia konkretnych i skutecznych rozwiązań w celu pociągnięcia do odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka, zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości, w tym zbrodnie apartheidu popełniane w różnych państwach i regionach świata, w tym w Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej, Iranie, Izraelu/na okupowanym terytorium palestyńskim, Mjanmie, Syrii i Ukrainie.
- Doprowadzenia do przyjęcia zdecydowanej rezolucji w przedmiocie tortur i innych form znęcania się w celu zapewnienia bezwzględnego zakazu tortur oraz uwzględnienia konieczności przyjęcia skutecznych środków, które doprowadzą do rzeczywistego wyeliminowania tortur i innych form znęcania się. 80 Zgromadzenie Ogólne ONZ powinno również poprzeć międzynarodowe wysiłki na rzecz ustanowienia i egzekwowania zakazów i kontroli produkcji i handlu „narzędziami tortur”, w szczególności poprzez negocjacje prawnie wiążącego instrumentu w tym zakresie.

- Wsparcia zdecydowanych rezolucji w innych kwestiach tematycznych dotyczących praw człowieka, takich jak między innymi prawa dziecka, międzynarodowa współpraca podatkowa, zautomatyzowane systemy broni (AWS), zbrodnie przeciwko ludzkości.
- Jednoznacznego zadeklarowania znaczenia poszanowania, ochrony i promowania praw kobiet i dziewcząt, również w zakresie praw seksualnych i reprodukcyjnych, w tym prawa do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. Obrony ram prawnych stanowiących podstawę równości płci i przeciwdziałanie próbom wycofania się z długoletnich międzynarodowych zobowiązań dotyczących praw kobiet i dziewcząt.
- Zająć zdecydowanego stanowiska w sprawie zakazu dyskryminacji wszystkich osób ze względu na płeć, rasę, religię i inne cechy, a zwłaszcza ze względu na ich orientację seksualną, tożsamość płciową lub ekspresję płciową. Dołożenia wszelkich starań, aby język odnoszący się do orientacji seksualnej i tożsamości płciowej nie był podważany w odpowiednich rezolucjach.
- Wykorzystania okazji, jaką stwarza 80. sesja Zgromadzenia Ogólnego ONZ, do podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia do traktatów dotyczących praw człowieka, których Polska nie jest jeszcze stroną, zwłaszcza Protokołu dodatkowego do Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych Socjalnych i Kulturalnych oraz protokołu dodatkowego do Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami, a także zachęcenia innych państw do podjęcia takich działań.

Dziękujemy za uwagę poświęconą powyższym kwestiom i liczymy, że Polska dołączy do wysiłków, aby podstawowe prawa człowieka pozostały głównym przedmiotem obrad 80. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Pozostajemy otwarci na możliwość szerszego omówienia podniesionych kwestii podczas osobistego spotkania w najbliższym dogodnym terminie.

Z poważaniem,

Anna Błaszczak-Banasiak

Dyrektorka Stowarzyszenia
Amnesty International